

Himmelová, Zdenka; Měřínský, Zdeněk

**VIII. seminář o zkoumání výrobních objektů a technologií
archeologickými metodami**

Archaeologia historica. 1987, vol. 12, iss. [1], pp. 421-422

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139719>

Access Date: 20. 10. 2024

Version: 20241016

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

keramiky a jako příklad poskytl svůj kód pro jihozápadní Moravu. K tématu se rozproudila živá diskuse (dr. M. Frýda, dr. J. Unger, CSc., dr. E. Kordiovský). Návrhem kódu v souvislosti se zavedením počítače v Moravském muzeu se zabývala dr. Z. Měchurová (Moravské muzeum Brno) a uvedla možnosti využití pro archeologii. Dr. R. Krajíc (Okresní muzeum Tábor) vystoupil se zkušenostmi v tomto směru z jižních Čech. Seznámil účastníky semináře s jimi užívaným kódem, formulářem evidenční karty a nákresy výzdoby. Další referent dr. L. Belcredi z Okresního muzea Brno-venkov informoval posluchače o svých výsledcích dosažených při zpracování železných předmětů pomocí počítačové techniky. Z následující diskuse bylo zřejmé, že základem další spolupráce v oblasti terminologie, deskripce a pak evidence keramiky je sjednocení názvosloví a sestavení obecně platného kódu s ponecháním volných rezerv pro krajové zvláštnosti.

Druhý den jednání (14. května) uvedl dr. L. Skružný (Etnografický ústav ČSAV Praha) příspěvkem o souvislosti a návaznosti novověké lidové keramiky na keramiku středověkou a rovněž vyzvedl potřebu terminologické unifikace. Dr. Č. Staňa, CSc. (AÚ ČSAV Brno) měl připomínky k terminologii slovanské keramiky a vyslovil souhlas s urychlením a zkvalitněním zpracování keramických souborů pomocí počítače. Podotkl ovšem, aby se na druhé straně nezapomínalo na specifičnost materiálu z každé lokality, což se rovněž musí při jeho analýze projevit. V následující diskusi hovořil dr. J. Frolík, CSc. (AÚ ČSAV Praha) o pražském pokusu upřesnění chronologie středověku (časný středověk, vrcholný středověk I, II a novověk). Dr. V. Dohnal, CSc., z Krajského vlastivědného muzea v Olomouci předložil přítomným k posouzení několik kusů keramiky ze svých nových výzkumů, stejně jako dr. J. Frolík (AÚ ČSAV Praha), jenž předvedl ukázkou keramického materiálu z Pražského hradu, zejména soubor tzv. kalichovitých okrajů. Po diskusi nad materiálem byl dopolední blok přednášek uzavřen. Odpolední program vyplnila exkurze na hradní zříceninu Vikštejn.

Poslední den zasedání (15. května) byl věnován diskusi. V usnesení je obsažena snaha o unifikaci a sjednocení terminologie a deskripce středověké keramiky a byla zdůrazněna potřeba vytvoření jednotného názvosloví a kódu. Tímto zkušební úkolem byl pověřen tým pracovníků z Moravy. Termín příštího pracovního semináře středověké keramiky byl stanoven na květen r. 1988; ústředním tématem bude rozbor keramického materiálu 14.—15. století.

ZDENKA MĚCHUROVÁ

VIII. seminář o zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami

Toto již tradiční jednodenní zasedání se konalo dne 15. dubna 1986 v Brně a bylo zaměřeno jak na souhrnnější referáty, tak i na kratší sdělení o nových výzkumech z oblasti archeologie výrobních objektů i dalšího teoretického vyhodnocení výrobních zařízení a technologií od pravěku až po novověké období.

Větší blok přednášek na semináři se týkal právě slovanského a středověkého období. Z. Himmellová a Z. Měřinský seznámili přítomné s nálezovými okolnostmi, interpretací, datováním a inventářem obj. č. 2 z hradiska „Vysoká zahrada“ u Dolních Věstonic (okr. Břeclav). Jednalo se o nadzemní kůlovou

stavbu 3,4 × 5,5 m s pecí, interpretovanou jako šperkařská dílna, zabývající se výrobou a distribucí kovových, skleněných a kostěných ozdob, jejichž bohatá kolekce, vročená do pokročilého 11. století, zde byla též při výzkumu získána.

V dalších vystoupeních R. Krajíc popsal technické objekty ze Sezimova Ústí, města, které zaniklo na počátku husitské revoluce v roce 1420, a to jmenovitě kovárnu a v nálezech z našich zemí dosud ojedinělý pivovar. M. Slivka se zabýval zjištěnou zvonářskou dílnou 15. století z Trenčína a pecemi na pálení vápna, odkrytými v okolí zřícenin kartuziánského kláštera a kostela sv. Jana Křtitele u Letanovic (okr. Spišská Nová Ves), jenž existoval ve 14. až 1. polovině 15. století. Několik příspěvků bylo zaměřeno na podrobné rozbor nalezených archeologických artefaktů. K. Stránský a J. Merta podali sdělení o studiu hřebů z objektu pod hradem Aueršperkem (okr. Žďár nad Sázavou) a Z. Rasl přednesl závažný příspěvek o typologii a technologii středověkých závěsných zámků.

Stejně jako v minulých letech byla na semináři hojně zastoupena problematika středověkého hornictví. J. Labuda hovořil o technických objektech z Banské Štiavnice, K. Stránský informoval o experimentálních rýžovacích pokusech u Opatova (okr. Třebíč), které provedl spolu s kolektivem dalších spolupracovníků s cílem ověřit koncentraci zlata v náplavech a jeho ryzost, která se pohybovala mezi 22—23-karáty. Jedná se o oblast středověké těžby zlata, jež byla tématem několika vystoupení na předchozích seminářích (M. Matějík, J. Merta, Z. Měřinský). Dolování u Deblína (okr. Brno-venkov) se týkala přednáška R. Vermouzka.

Seminář měl již tradičně dobrou úroveň a přinesl řadu nových poznatků, které budou péčí Technického muzea v Brně zveřejněny ve sborníku Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami.

ZDENKA HIMMELOVÁ—ZDENĚK MĚŘINSKÝ

Symposium o nejstarších dějinách Bratislavy

Problematika počátků měst stojí v popředí zájmů jak historického bádání v nejširším slova smyslu, tak i speciálně archeologie. Významným přínosem ke studiu geneze měst bylo „Sympóziium o najstarších dejinách Bratislavy“ konané 28.—30. října 1986 v zařízení Národního výboru hlavního mesta SSR pod záštitou primátora ing. Š. Bartáka, CSc.

Na první den jednání byl zařazen rozsáhlý blok přednášek věnovaný nejstaršímu úseku historie města poznávanému především a takřka výhradně na základě pramenů archeologických. Otevřel jej akademik B. Chropovský přednáškou o nejstarší minulosti Bratislavy a na něj navázal dr. B. Polla, CSc., příspěvkem o archeologické topografii města. Pak následovaly referáty podávající přehled archeologického bádání v jednotlivých pravěkých a protohistorických obdobích až do doby římské, která představovala výrazný úsek v sídlištním vývoji, spojený se zásahem antické civilizace na území města a do jeho nejbližšího okolí (referovali akademik J. Dekan, univ. prof. dr. B. Novotný, CSc., univ prof. dr. R. Hošek, CSc., dr. L. Zachar, dr. D. Rexa, dr. K. Pieta, CSc., dr. V. Plachá, CSc., a dr. T. Kolník, CSc.).

Velká část příspěvků se týkala slovanského období, kdy bratislavská oblast hrála důležitou roli zejména v období Velké Moravy. Úvodní vstup do celé problematiky přednesla doc. dr. T. Štefanovičová, CSc. Naznačila vývoj osídlc-